

Warszawa, dnia 12 lipca 2011 r.

RPO-675181-VII-720.6/11/MC

**Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji**  
**z wizytacji Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych**  
**w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Drawsku Pomorskim**  
**(wyciąg)**

**1. Wprowadzenie**

Na podstawie Artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 16 czerwca 2011 r., do pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Drawsku Pomorskim (dalej: PdOZ lub Izba), udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (dalej: KMP, Mechanizm). W wizytacji wziął udział także pracownik Biura Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Gdańsku.

Celem wizytacji zapobiegawczej Krajowego Mechanizmu Prewencji, było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób zatrzymanych i dokonanie oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji przedstawionej przez Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Drawsku Pomorskim;

- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia cel dla zatrzymanych, oglądu pokoi, w których odbywają się przesłuchania osób zatrzymanych;
- zapoznaniu się następującą dokumentacją: protokołem kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniach 8-9 listopada 2010 r. przez Zespół Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA na obszarze województwa zachodniopomorskiego, protokołem w sprawie odbioru przebudowanych pomieszczeń PdOZ z dnia 17 stycznia 2008 r., postanowieniem Państwowego Inspektora Sanitarnego MSWiA na obszarze województwa zachodniopomorskiego z dnia 18 stycznia 2008 r. w sprawie wydania pozwolenia na użytkowanie przebudowanych pomieszczeń, sprawozdaniem z wizytacji pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych przeprowadzonej w dniu 1 lipca 2010 r. przez sędziego Sądu Okręgowego w Koszalinie, regulaminem pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, świadectwem wzorcowania alkomatu;
- zapoznaniu się z danymi statystycznymi dotyczącymi osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych w roku 2010 oraz od stycznia do maja 2011 r.

Przedstawiciele KMP poinformowali Naczelnika Wydziału Prewencji o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

## **2. Legalność osadzenia w placówce**

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn, zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa oraz doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Opłata za pobyt osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia wynosi 130 zł. W czasie wizytacji Mechanizmu w PdOZ nie przebywała żadna osoba zatrzymana.

Z informacji przekazanych osobom wizytującym wynika, że w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 maja 2011 r. w placówce przebywały

ogółem 524 osoby. Podstawą ich zatrzymania było: podejrzenie o popełnienie przestępstwa (272), polecenie sądu/prokuratora (125), doprowadzenie w celu wytrzeźwienia (125), w tym mężczyźni (123), kobiety (2). Ponadto w Izbie przebywali cudzoziemcy w celu wydalenia (2).

### **3. Traktowanie przez personel wizytowanej jednostki**

Z informacji przekazanych przedstawicielom Krajowego Mechanizmu wynika, że w okresie ostatnich dwóch lat nie miało miejsce żadne wydarzenie nadzwyczajne. Stosowane były środki przymusu bezpośredniego, najczęściej w postaci użycia siły fizycznej.

W PdOZ pełni służbę 4 funkcjonariuszy policji – mężczyzn. Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika, przeszukania zatrzymanych kobiet dokonują funkcjonariuszki Policji z innych wydziałów, pełniące dyżury w danym dniu w Komendzie. Przeszukania odbywają się w pomieszczeniu profosa, w sposób, który uniemożliwia dostęp osób postronnych.

Funkcjonariusze Policji pracujący w PdOZ nie uczestniczą w dodatkowych szkoleniach, zwłaszcza w zakresie najnowszych wytycznych i zmian w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Krajowy Mechanizm Prewencji uznaje, że właściwe przeszkolenie funkcjonariuszy Policji bezpośrednio pracujących z zatrzymanymi zmniejsza prawdopodobieństwo wystąpienia złego traktowania. Personel Izby powinien wiedzieć, jak pracować z trudnymi osobami bez wyrządzania im krzywdy, jak udzielać osobom w różnym stanie fizycznym czy psychicznym pierwszej pomocy (i uaktualniać sukcesywnie wiedzę oraz udoskonalać umiejętności w omawianym obszarze), jak radzić sobie ze stresem i agresją etc.

Zgodnie ze standardami Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom (patrz: Fragment Drugiego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf (92) 3] dot. szkoleń funkcjonariuszy służb porządku publicznego), nie ma lepszej gwarancji przeciwko złemu traktowaniu osoby pozbawionej wolności niż dobrze wyszkolony funkcjonariusz policji czy służby więziennej. CPT kładzie szczególny nacisk na konieczność rozwijania umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej.

Osobom zatrzymanym umożliwia się palenie wyrobów tytoniowych w toaletach bądź na polu spacerowym.

#### **4. Prawo do informacji**

W dniu wizytacji, dokumentem przeznaczonym do udostępnienia osobom zatrzymanym był *Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (dalej: regulamin). Wizytującym przedstawiono również jego treść przetłumaczoną na języki obce (niemiecki, grecki, rosyjski, francuski, hiszpański, włoski, arabski). Zgodnie z wyjaśnieniem funkcjonariuszy, osoba zatrzymana ma możliwość zapoznania się z treścią regulaminu przed czynnością przeszukania i może zwrócić się o ponowne jego wydanie. Regulamin nie jest jednak wywieszony na korytarzu Izby bądź w pokojach dla osób zatrzymanych.

Wątpliwości przedstawicieli Mechanizmu budzi sposób zapoznania się osoby zatrzymanej z treścią regulaminu. Nie jest czytelne, czy zatrzymani otrzymują informację o możliwości późniejszego wystąpienia o udostępnienie im treści regulaminu i jak w praktyce realizowane jest ich prawo do zapoznania się z nim w celi. Obowiązek poinformowania osób zatrzymanych o przysługujących im uprawnieniach wraz z pouczeniem co do sposobu skorzystania z tychże, niebudzący wątpliwości na gruncie prawa krajowego, stanowi jedną z zasad dotyczących postępowania z osobami zatrzymanymi, zawartych w Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 9 grudnia 1988 r. przyjętej pod nazwą „Zbiór zasad ochrony wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia”. Zasada 13 przywołanego dokumentu stanowi, iż „każdy, w chwili swojego aresztowania oraz w momencie rozpoczęcia pozbawienia go wolności lub uwięzienia lub niezwłocznie po tym momencie, otrzyma od organu władzy odpowiedzialnego za jego aresztowanie, pozbawienie go wolności lub uwięzienie odpowiednio, informacje na temat jego praw wraz z ich objaśnieniem oraz na temat sposobu, w jaki może z nich skorzystać”.

Niezbędna jest zatem zmiana sposobu zapoznawania się osób zatrzymanych z treścią regulaminu pobytu w PdOZ na taki, który będzie dawał im gwarancję

przyswojenia jego postanowień w warunkach wolnych od pośpiechu i konieczności wykonywania innych czynności. Optymalnym rozwiązaniem stwierdzonego w Izbie problemu jest, zdaniem Krajowego Mechanizmu Prewencji, powieszenie informacji dotyczących uprawnień zatrzymanych i reguł ich pobytu w PdOZ na wewnętrznej stronie pokoi, w których przebywają.

## **5. Warunki bytowe**

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia usytuowane są w piwnicy Komendy Powiatowej Policji w Drawsku Pomorskim. Generalny remont pomieszczeń wykonany był w 2007 r.

W wizytowanym PdOZ 4 cele dwuosobowe przeznaczono dla zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Każdą z nich wyposażono w 2 drewniane podesty, stół oraz taborety przymocowane do podłogi. Podłogę wyłożono terakotą. W dniu wizytacji w pomieszczeniach było czysto. W celach panowała odpowiednia do pory roku temperatura. Pomieszczenia posiadają sprawną wentylację mechaniczną, są również odpowiednio oświetlone. Drzwi do cel mają okienko do podawania posiłków.

W kilku pomieszczeniach w dolnych częściach ścian stwierdzono ślady zagrzybienia (cele nr 2 i 3, pomieszczenie do podgrzewania posiłków, magazyn bielizny brudnej i czystej). Zgodnie z informacją uzyskaną od Naczelnika Wydziału Prewencji spowodowane jest to złą izolacją ścian zewnętrznych. W bieżącym roku planowane jest przeprowadzenie remontu.

Potrzebę zapewniania czystych, gładkich ścian, bez oznak zawilgocenia i zagrzybienia w pomieszczeniach magazynu bielizny brudnej i czystej, depozytu, pomieszczeniach umywalni, pokoi dla zatrzymanych o nr 2, 3, pomieszczeniu do podgrzewania posiłków oraz profosa dostrzegł również przedstawiciel Zespołu Państwowego Inspektora Sanitarnego MSWiA na obszarze województwa zachodniopomorskiego (protokół z kontroli sanitarnej). W odpowiedzi Zastępca Naczelnika Wydziału Zaopatrzenia i Inwestycji Komendy Wojewódzkiej w Szczecinie wskazał, iż ograniczenia finansowe nie pozwoliły na wyeliminowanie stwierdzonych w protokole uchybień w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r.

Poinformował również, że w celu wyeliminowania wilgoci niezbędne jest wykonanie m. in. izolacji zewnętrznej, docieplenie ścian fundamentowych, bądź zastosowanie drenażu opaskowego budynku. Powyższe prace, a także odnowienie pomieszczeń PdOZ będą mogły być zrealizowane ze środków przyznanych na remont jednostki przez Komendę Główną Policji w br., uwzględniając przy tym stopień pilności wszystkich zadań. Jako przypuszczalny termin realizacji wskazano dzień 31 grudnia 2011 r.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z linią orzecniczą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu [(orzeczenie z 2007 r. w sprawie Andrey Frolov v Russia (205/02), Istratii i inni v Mołdawia (8721/05), Todor Todorov v Bułgaria (50765/99)] obowiązkiem państwa jest takie zorganizowanie systemu penitencjarnego, aby warunki panujące w miejscach pozbawienia wolności gwarantowały poszanowanie godności osób zatrzymanych, bez względu na trudności finansowe czy logistyczne jednostek.

Pomieszczenie łaźni wyposażone jest w natrysk, 2 toalety oraz 2 zlewy. Podczas oglądu stwierdzono brak mydła, które winno być udostępnione osobom zatrzymanym.

W pozostałych pomieszczeniach, w tym magazynach pościeli brudnej i czystej, kuchni, depozytu, poza wskazanym złym stanem nawierzchni ścian, ogląd dokonany przez wizytujących nie ujawnił nieprawidłowości. Stan rzeczy przeznaczonych dla zatrzymanych znajdujących się w magazynie pościeli czystej (poszewki na koce, poszewki na podglówek, koce, poduszki, materace, prześcieradła, osłony jednorazowe) oceniono jako dobry. Niemniej jednak Izba nie posiada na wyposażeniu odzieży zastępczej, bielizny, obuwia, a także ręczników.

W protokole z kontroli sanitarnej stwierdzono nieprawidłowości polegające na braku przeprowadzania dezynfekcji materacy oraz braku środków do dezynfekcji powierzchni ogólnej i wyposażenia (prycz, stołów, krzeseł, wyposażenia w pomieszczeniu do porcjowania i podgrzewania posiłków). Zalecono usunięcie nieprawidłowości do dnia 22 listopada 2010 r. oraz stosowanie na bieżąco dezynfekcji w codziennej pracy.

Rzeczy osób zatrzymanych, w tym wartościowe przedmioty, przechowywane są w workach depozytowych lub opisanych kopertach.

Wszystkie posiłki dla zatrzymanych, porcjowane w naczyniach jednorazowego użytku, dostarczane są z firmy . Osoby doprowadzone do wytrzeźwienia otrzymują do picia herbatę lub wodę.

Pranie pościeli wykonuje firma zewnętrzna. Pościel brudna przechowywana jest w wyodrębnionym pomieszczeniu. Bielizna pościelowa używana przez osoby zakaźnie chore znajdowała się w usytuowanej w tym magazynie szafie.

W Izbie do dyspozycji zatrzymanych znajdowały się czasopisma.

Zgodnie z informacją uzyskaną od funkcjonariuszy Policji, plac spacerowy wchodzący w skład PdOZ nie jest wykorzystywany przez osoby zatrzymane.

Jednostka wyposażona jest monitoring. Jakość obrazu jest bardzo słaba. W tym miejscu wskazać należy, iż monitoring stanowi jedną z ważniejszych form kontroli zatrzymanych. W związku z tym powinien być on lepszej jakości, tak aby możliwy był ogląd umieszczonych w Izbie osób również nocą, przy braku oświetlenia. W ocenie wizytujących obecna jakość monitoringu nie zapewnia właściwej realizacji jego funkcji.

Wizytujący dokonali oglądu obrazu z kamer usytuowanych w łaźni. Stwierdzono, że zostało zapewnione poszanowanie prawa do prywatności osób z niej korzystających.

Przedstawiciele Mechanizmu dokonali również oglądu obrazu z monitoringu z przyjęcia mężczyzny w dniu 15 czerwca 2011 r. o godz. 19.25. Przeanalizowano m. in. kwestię dokonywania kontroli przebywających w celach osób. Zgodnie z książką przebiegu służby kontroli cel dokonywano co godzinę. Jednak obraz z monitoringu nie potwierdził faktu ich dokonywania. Kontrola o godz. 21:00 oraz 22:00 dokonywana była jedynie za pomocą podglądu obrazu z monitoringu. Nie była to faktyczna kontrola zachowania osób umieszczonych w pomieszczeniu przez wizjer drzwi pokoju, o której mowa w §13 Zarządzenia Nr 1061 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 września 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Funkcjonariusz Policji wszedł na

teren pomieszczeń dopiero o godz. 22.35, w celu umożliwienia osobie zatrzymanej skorzystania z sanitariatu. Nagranie z monitoringu ujawniło również fakt, że osoba zatrzymana dostała do picia wodę z kranu.

## **6. Prawo do ochrony zdrowia**

Przed umieszczeniem w Izbie, badaniu lekarskiemu poddawane są osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia, pozostałe tylko wówczas, gdy jest taka potrzeba lub zatrzymany tego żąda. Badania nie odbywają się na miejscu, zatrzymani są dowożeni w tym celu do szpitala. W razie nagłego zachorowania zatrzymanego w Izbie, wzywane jest pogotowie ratunkowe.

Świadczenie wzorcowania alkometru jest aktualne do dnia 31 lipca 2011 r.

## **7. Prawo osoby zatrzymanej do żądania powiadomienia osób bliskich o sytuacji prawnej, w której się znajduje**

Zgodnie z informacją udzieloną przez Naczelnika Wydziału Prewencji, to funkcjonariusze Policji informują osoby bliskie zatrzymanego o jego pobycie w Izbie, niemniej jednak na prośbę osoby zatrzymanej możliwe jest zgłoszenie osobie trzeciej faktu zatrzymania przez samą osobę zatrzymaną. Krajowy Mechanizm Prewencji pozytywnie ocenia przychylność funkcjonariuszy wizytowanej Izby do tego typu rozwiązania. Szczególną wagę do realizacji prawa danej osoby do zgłoszenia faktu jej zatrzymania osobie trzeciej, którą sama wybierze przykładają również Komitet Zapobiegania Torturom (CPT), por. §36 Drugiego Raportu Generalnego [CPT/Inf (1992)3].

## **8. Rekomendacje Krajowego Mechanizmu Prewencji**

Po przeanalizowaniu nieprawidłowości, jakie pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji ujawnili podczas wizytacji, działając jednocześnie w oparciu o art. 19 *Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur*



*oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,*  
Krajowy Mechanizm Prewencji rekomenduje podjęcie działań zmierzających do:

1. zapewnienia realizacji przez policjantów pełniących służbę w PdOZ obowiązku kontroli zachowania osób umieszczonych w pomieszczeniu na bieżąco oraz notowania w książce przebiegu służby godzin kontroli cel zgodnie ze stanem faktycznym;
2. przeprowadzenia remontu pomieszczeń zgodnie z zaleceniem wskazanym w protokole kontroli sanitarnej z dnia 9 listopada 2010 r.;
3. wydawania osobom zatrzymanym napojów w celu zaspokojenia pragnienia;
4. zapewnienia zatrzymanym ręczników oraz mydła;
5. zaopatrzenia Izby w odzież zastępczą dla osób zatrzymanych;
6. zmiany sposobu udostępniania zainteresowanym Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, aby stworzyć im lepsze warunki do zapoznania się z jego treścią (np. na wewnętrznej stronie drzwi pomieszczeń dla zatrzymanych);
7. przeprowadzenia szkolenia, dla policjantów KPP Drawsko Pomorskie mających związek z pracą w PdOZ, w tym przede wszystkim w zakresie najnowszych wytycznych i zmian w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz w zakresie komunikacji interpersonalnej;
8. poprawy jakości monitoringu.